

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Brno, Zemědělská 1a, 613 00 Brno

Brno 15.12.2014

UKZUZ 098074/2014

Zpráva č. 20 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 27.10. - 31.12.2014

1. Počasí

V první polovině sledovaného období převládalo teplé, polojasné až zatažené počasí s lokálními srážkami a deštěm. Denní teploty 6 až 18 °C. Noční teploty 0 až 10 °C. Ve druhé polovině sledovaného období se pomalu ochlazovalo. Začátkem měsíce prosince se vyskytla silná ledovka způsobená deštěm a nočními teplotami pod bodem mrazu. Pod tíhou námrazy se vyvracely stromy a lámaly větve. Nejvíce byl zasažen severovýchod území. Sledované období bylo teplotně nadprůměrné, denní teploty -2 až 9 °C, noční teploty -8 až 5 °C. Celkem spadlo za období 50 až 70 mm srážek.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V ovocných sadech i polních plodinách se provádí chemická ochrana proti hraboši polnímu. V ozimých obilninách se začátkem sledovaného období dokončovalo ošetření proti mšicím a křísku polnímu. Pokračovala příprava půdy, setí pšenice ozimé po sklizené kukuřici a aplikace herbicidů v obilninách.

Stále ještě probíhá sklizeň kukuřice, cukrovky a zelí. Sklizeň je komplikována na některých, stále ještě přemokřených pozemcích, kde se bojí zemědělská technika. Mulčují se TTP.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 13-25 BBCH)

Růstová fáze: fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až pátá odnož viditelná

Laboratorně byl potvrzen výskyt **virové žluté zakrslosti ječmene (Barley yellow dwarf virus, BYDV)** na okrese Blansko (Ludíkov, Lysice, 12.11.) a Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 24.11.).

První výskyt **černě obilnin (Alternaria alternata)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Citonice, 5.11.).

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (Puccinia recondita)** byl objeven na okrese Blansko (Ludíkov, 6.11.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 8.12., Staré Město u Uherského Hradiště, 30.10.), Zlín (Halenkovice, 30.10., Oldřichovice, 6.11.), Znojmo (Citonice, 5.11.), Břeclav (Březí, Horní Bojanovice, 27.11.).

První výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice (Fusarium spp.)** na pochvách listů byl nalezen na okrese Znojmo (Kuchařovice, 5.12.).

První výskyt **padlí pšenice (Blumeria graminis)** na listech byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 8.12., Staré Město u Uherského Hradiště, 30.10.), Zlín

(Halenkovice, 30.10.), Břeclav (Březí, Horní Bojanovice, 27.11.). Silný výskyt sledován na okrese Blansko (Ludíkov, 6.11.) a Znojmo (Tasovice nad Dyjí).

Při úhlopříčném průchodu porostem se kontroluje 20 rostlin (odnoží), na kterých se hodnotí příznaky a intenzita napadení chorobou.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** na listech byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Pohořelice nad Jihlavou, 6.11.), Znojmo (Cítonice, 5.11.), Břeclav (Březí, Horní Bojanovice, 27.11.). Lokálně střední výskyt vyhodnocen na okrese Znojmo (Bohutice).

První výskyt imag a larev **mšic (*Aphididae*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Kunovice, 15.10.).

Střední ohniskový výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán na okrese Blansko (Boskovice, 29.10.; Crhov u Olešnice 12.11.), Kroměříž (Kurovice, Míškovice, Skaštice, Žalkovice), Znojmo (Lesná u Znojma), Břeclav (Ladná, Bořetice, 19.11., Sedlec, 26.11.). Silný ohniskový výskyt zaznamenán na okrese Blansko (Šebetov, 13.11.) i Znojmo (Tasovice nad Dyjí).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

třída výskytu počet užívaných nor na 1 ha:

bez výskytu 0

slabý výskyt 200 a méně

střední výskyt 201 – 600

silný výskyt více než 600

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200-600 užívaných východů z nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 13-25 BBCH)

Růstová fáze: fáze 3. listu: 3. list rozvinutý až pátá odnož viditelná

Laboratorně byl potvrzen výskyt **virové žluté zakrslosti ječmene (*Barley yellow dwarf virus, BYDV*)** na okrese Blansko (Vážany u Boskovic, 13.11.) a Znojmo (Kuchařovice, 3.11.).

První výskyt **černě obilnin (*Cladosporium spp.*)** na listech byl nalezen na okrese Znojmo (Kuchařovice, 12.11.).

První výskyt **hnědé rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Kuchařovice, 5.11.).

První výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** na listech byl zjištěn v okrese Vsetín (Kelč - Staré Město, 10.11.). Lokální střední výskyt na listech byl sledován na okrese Znojmo (Kuchařovice, 12.11.), Břeclav (Horní Bojanovice, 5.11.).

První výskyt **sítovitě skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na listech byl zjištěn v okresech Brno-venkov (Přísnovice, 6.11.), Vsetín (Kelč – Staré Město, 10.11.), Zlín (Halenkovice, 30.10., Horní Ves u Fryštáku, 6.11.), Znojmo (Kuchařovice, 5.11.). Lokálně střední výskyt na listech zjištěn na okrese Blansko (Vážany u Boskovic, 13.11.).

Lokální střední výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zjištěn smýkáním na okrese Brno-venkov (Přísnovice, 6.11.), Břeclav (Horní Bojanovice, 5.11.).

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřího počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řidších prosvětlených místech

porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

První výskyt larev **mšic (Aphididae)** na listech byl zjištěn v okrese Vsetín (Kelč-Staré Město, 10.11.).

Plošný silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** byl objeven na okrese Blansko (Vážany u Boskovic, 13.11.).

Pozorování viz. pšenice ozimá

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

Růstová fáze: 6 až 9 a více listů vyvinuto

Lokálně střední výskyt **fómového černání stonku řepky (Leptosphaeria maculans)** na listech byl objeven na okrese Kroměříž (Vážany u Kroměříže, Žalkovice).

První výskyt **padlí brukvovitých (Erysiphe cruciferarum)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 8.12.) a Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 5.12.).

Při průchodu porostem se v RF 15-26 na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny.

Zaznamená se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 15 % napadených rostlin.

Nepřímá ochrana spočívá ve výběru vzdušné lokality, harmonické výživě a nepřehnojování dusíkem. Přímá ochrana – zaznamenány vedlejší účinky podzimního fungicidního ošetření proti fómovému černání stonku řepky.

Lokálně střední výskyt živých jedinců **mšice zelné (Brevicoryne brassicae)** na rostlinách zjištěn na okrese Břeclav (Březí, Němčičky, Velké Pavlovice, 25.11.).

Silné plošné poškození rostlin od **dřepčíků (Phyllotreta spp.)** bylo zjištěno na okrese Blansko (Ostrov u Macochy, 3.11.).

Silný ohniskový výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** byl zjištěn na okrese Blansko (Boskovice, 29.10.). Lokální střední výskyt byl zaznamenán na okrese Kroměříž (Žalkovice) a Břeclav (Březí, 26.11.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

třída výskytu počet užívaných nor na 1 ha:

bez výskytu 0

slabý výskyt 200 a méně

střední výskyt 201 – 600

silný výskyt více než 600

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200-600 užívaných východů z nor na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 97 BBCH)

Růstová fáze: všechny listy opadlé

První výskyt imaga **píd'alky podzimní (Operophtera brumata)** ve feromonovém lapáku byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 18.11.) a Znojmo (Citonice, 3.11.). Vrchol výskytu imag ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Znojmo (Citonice, 13.11.).

PÍCNINY

JETEL LUČNÍ

Silný plošný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** sledován na okrese Blansko (Petrovice u Blanska, 3.11.).

VOJTĚŠKA SETÁ

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Vsetín (Lhota u Kelče, 10.11.), Znojmo (Suchohrdly u Znojma, 12.11.). Lokálně silný výskyt byl sledován na okrese Kroměříž (Břest) a Břeclav (Sedlec, 26.11.).

TTP

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okresech Zlín (Napajedla, 30.10.), Vsetín (Lhota u Kelče, 10.11.).

Pozorování se provádí u víceletých pícnin v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha u letos zasetych porostů a více než 400 až 2000 užívaných nor na 1 ha u dvouletých a starších osevů.

BRSLEN

První výskyt vajíček **mšice makové (*Aphis fabae*)** na větvích byl zjištěn v okrese Vsetín (Lhota u Kelče, 4.12.) a Znojmo (Znojmo, 12.11.).

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenaček řepy při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.